

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 31 Mayıs 2016
Sayı: 951

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ektedir.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Dr. Murat EMİR
Ankara Milletvekili

Av. Muharrem ERKEK
Çanakkale Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Eşas Komisyon	Adalet			
Tarih:	10 Haziran 2016	E.No: 2/1194		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
At	Re	KTD	Abd.	Mur
TBMM BAŞKANI	İk.			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ
31 Mayıs 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
31 Mayıs 2016
No: 54857

GEREKÇE:

Bir ülkedeki kurum ve kuruluşların kamuoyu nezdinde saygınlığının sağlanmasında en önemli unsurlardan biri, özellikle mali işlere dönük şeffaflıktır. İster seçilmiş isterse atamayla gelmiş olsun, kişilerin malvarlığına ilişkin bildirimler, bahsi geçen saygınlık noktasında özel önem taşımaktadır. Bu durum, hukukun yanında etik olarak da geçerlidir.

19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu, taşıdığı hükümler itibariyle şeffaflık ilkesinden oldukça uzaktır. Bu durum, hukuk devleti ve demokrasi ile bağdaşmadığı gibi; Türkiye'nin üye ve/veya aday olduğu uluslararası kurum ve kuruluşların nitelikleriyle de bağdaşmamaktadır. Avrupa Birliği (AB) ve GRECO, bu kuruluşlardan en önemlileridir.

GRECO, siyasi etik alanında uluslararası bir kurumdur ve açılımı Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu'dur. 4 Mayıs 1998 tarihinde gerçekleştirilen 102. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi toplantısında alınan 98/7 sayılı ilke kararı ile bir 'genişletilmiş kısmi anlaşma' şeklinde" kurulma yetkisi tesis edilmiş olup, iş bu yetkiye dayanarak 17 kurucu üye devlet tarafından 99/5 sayılı ilke kararı ile 1 Mayıs 1999 tarihinden itibaren kurulmuştur. Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin yanı sıra, ABD'nin de üye olduğu bu Gruba, Türkiye 1 Ocak 2004 tarihinde üye olmuştur. GRECO; mal beyanlarının kamuoyu ile paylaşılmasını tavsiye etmektedir.

AB ise 2015 Türkiye İlerleme Raporu'nda bu konuda net ifadeler kullanmıştır. Raporunda: "Mal beyanına ve doğrulamasına ilişkin mevcut sistemin kapsamı sınırlıdır ve mal beyanları kamuoyuna açıklanmamaktadır... Türkiye'nin hâlâ uygun bir mal beyanı ve çıkar çatışması mekanizması oluşturması gerekmektedir. Mevcut kanunla sağlanan koruma yetersiz düzeyde olduğundan yolsuzluk olayları yetkili mercilere nadiren bildirilmektedir." denilmektedir.

Görüldüğü üzere, yolsuzluk ve rüşvetin engellenmesi için temel koşullardan biri şeffaflığın sağlanmasıdır. Şeffaflığı sağlayacak en önemli unsurlardan biri de mal beyanı konusuna özel önem vermektir. Bu nedenle 3628 sayılı kanunda kimi değişiklikler yapılması zorunludur.

Kanunda on aylık asgari ücret gibi, yüksek bir rakamlar sınırlandırılan ülke dışından alınan hediyelerin sınırı 250 avroya indirilmelidir. Ülke içinden alınacak hediyeler için ise bir sınır öngörülmemiş olması eksikliklerdir. Bu konuda da bir sınır belirlenmesinde yarar olacaktır.

3628 sayılı kanun, mal bildirimini süresini “0 ve 5 ile biten yıllar” olarak her beş yılda bir olarak belirlemiştir ki bu uzun bir süredir. Bu nedenle sürenin iki yıla indirilmesi doğru olacaktır.

Aynı kanun, mal bildiriminde gizliliği esas almıştır. Oysaki mal bildiriminde şeffaflığın sağlanması amacıyla mutlaka bu bildirimlerin kamuoyu ile paylaşılması gerekmektedir. Aynı zamanda elektronik ortamda altyapısı sağlandıktan sonra, mal bildirimlerinin doğruluğunu e-devlet sistemi üzerinden yapılabilmesinin önü açılmalıdır.

Kamuda şeffaflığın sağlanması amacıyla çeşitli düzenlemelerin yapılacağına dair siyasi iktidar tarafından sürekli vaatler verilmiştir. Yalnız, bu vaatlerin tam anlamıyla yerine getirilmediği açıktır. Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından Ocak 2015’te açıklanan “kamuda şeffaflık paketi”, bu açıklamadan kısa bir süre sonra Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından gösterilen tepki nedeniyle yaşama geçirilmemiştir. Yine aynı konuda AKP’nin 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 seçimleri için hazırladığı bildirgelerde şeffaflık adına önemli satırlar bulunmaktadır. Buna göre; “Mal bildirimlerinin şeffaf olmasını sağlayacağız. Mal bildirimlerinin elektronik ortamda verilmesini ve kıyaslanmasını sağlayacak bilişim alt yapıları kuracağız. Bunlar, elektronik ortamda bildirilecek ve isteyen herkes, kimin hangi gelirle neyi elde ettiğini görebilecek.” denmiştir. Bu açık sözlere rağmen herhangi bir düzenleme yapılmaması kamuoyunca, “iktidarın yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık konusunda gerekenleri yapmadığı” olarak yorumlanmaktadır.

AKP’nin yazılı siyasi dokümanlarda kullandığı; ama, önemli kısmını yaşama geçirmediği konuda, CHP’nin tutumu nettir ve AKP, eğer bu önemli ilkeleri yaşama geçirmek isterse ona destek olacak niteliktedir. CHP Programı’ndaki aşağıdaki satırlar, CHP’nin bu konudaki tutumu ve hassasiyetini açıklamaktadır:

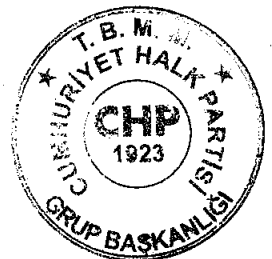
“Her kademede dürüst yönetim ve açık toplumu yaşama geçirmek CHP’nin temel hedefidir. Siyasette ve kamu yönetiminde kirlenme toplumumuzun öncelikli sorunlarından biridir. Yolsuzluk, rüşvet, görevi ihmal ve kötüye kullanma, kayırmalar ülke sosyal barışını kökünden sarsmaktadır. Bu erdemsiz görüntü halkımızın merkezi ve yerel yönetimlere olan güvenini zedelemekte, demokrasimizin gelişmesi engellenmektedir. Milletvekilleri de ilgili

çağdaş Siyasi Etik/Ahlak Kuralları, ülkemizde de, gelişmiş demokrasi ülkeleri standartlarında uygulamaya konulmadığı, Temiz Siyaset ilkeleri eksiksiz yaşama geçirilemediği sürece, Dürüst Yönetim sağlanamaz, demokrasimizin bundan ciddi hasar görmesi önlenemez. Siyaset, bir Kamusal Görev ve Toplumsal Özveri alanıdır. Siyasetin bir çıkar kapısı, bir servet birikimi alanı olarak görülmesi önlenecektir... Milletvekillerinin kamu kesimi ile hiçbir şekilde çıkar ilişkisine girmemelerini, milletvekilliği dışındaki tüm iş ilişkilerini beyan etmelerini, Başbakan ve bakanların, kontrolleri altındaki varlıklarının portföy yönetiminin, görevleri süresince, kayyuma devredilmesini, Milletvekili Mal Bildirimlerinin kamuoyunun denetimine açık tutulmasını, bir siyasi partiden başka bir siyasi partiye geçişte doğrudan veya dolaylı olarak çıkar sağlayan milletvekillerinin TBMM üyeliğinden düşürülmesini, hediye niteliğinde mal ve hizmet kabulünde kısıtlamaların kapsamının, Batılı ülkeler standartlarında genişletilmesini, sağlamak için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması hedef alınacaktır... Siyaset, Medya ve Ticaret arasındaki ilişkilerin saydamlaşması, etik kurallara uygun hale gelmesi, tarikat ve çıkar bağlarından arındırılması sağlanacaktır. Tüccar Siyaset anlayışına son verilecek, ticaret ile siyasetin bağları kesilecektir.”

Ülkemiz, uluslararası arenada da yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık konularında kötü bir görüntü sergilemektedir. Doğrudan siyasi iktidarların tutumuyla ilgili olan bu durumun en somut göstergelerinden biri Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin Ocak 2016'da açıkladığı 2015 Yolsuzluk Algı Endeksi'dir. Bu endeks verilerine göre, Türkiye 100 üzerinden 42 puan alarak, 175 ülke arasında 66. sırada yer bulmuştur. Yine Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Yolsuzlukla Mücadele Grubu'na göre; “Türkiye'deki fazlasıyla düşük olan şeffaflık düzeyi, önemli bir sorundur.”. Bu kötü tablonun önüne geçilmesi ve gelecek kuşaklara temiz bir Türkiye bırakılması için topyekun bir çalışma gerekmektedir.

Bu bağlamda; 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ:

MADDE 1- 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 3'üncü maddesinde değişiklik yapılarak, on aylık asgari ücret (13 bin Türk lirası) olan ülke dışından alınacak hediyelerin 250 avroya indirilmesi ve aynı zamanda maddede hakkında herhangi bir hüküm bulunmayan ülke içinden kabul edilecek hediyelere ilişkin 500 Türk lirası sınırlamasının getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişiklik yapılarak, mal bildirimlerinin 5 yılda bir yerine 2 yılda bir yenilenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 9'uncu maddesinin başlığının değiştirilerek "Bildirimlerin gizliliği" yerine "Bildirimlerin doğruluğunun incelenmesi ve kamuoyuna açıklanması" yapılması; mal bildirimlerinin elektronik ortamda e-devlet aracılığıyla doğruluğunun kontrol edileceği bir mekanizma geliştirilmesi ve bu inceleme sonucunda maddede sayılan kurum ve kuruluşunun kendi internet sitesinde bu bildirimlerin yayınlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir. Bu maddede 2 ve 3'üncü maddenin yürürlüğe girişi olarak 01.01.2017 tarihi belirtilmiş; bu yolla 2'nci maddede iki yılda bir verilecek mal beyanlarının ilkinin bu tarihte verilmesinin; 3'üncü maddede geçen bilgisayar sisteminin kurulması için yeterli sürenin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

**3628 SAYILI MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE
YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 3'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Madde 3 – Yukarıdaki maddede sayılan kamu görevlileri, milletlerarası protokol, mücamele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzelkişiliklerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzelkişi veya kuruluştan; aldıkları tarihteki değeri 250 avroyu aşan hediye veya hibe niteliğindeki eşyayı aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorundadırlar. Ancak, yabancı devlet adamları ve milletlerarası kuruluş temsilcileri tarafından verilen imzalı hatıra fotoğraflarının çerçeveleri bu madde hükümlerine dahil değildir.

Yukarıdaki maddede sayılan kamu görevlileri, siyasi nezaket kuralları gereği ülke içinden herhangi bir özel veya tüzelkişi veya kuruluştan; aldıkları tarihteki değeri 500 Türk lirasını aşan hediye veya hibe niteliğindeki eşyayı aldıkları tarihten itibaren on beş gün içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorundadırlar.

Hediyelerin bedellerinin tespiti çıkarılacak yönetmeliğe göre Maliye Bakanlığınca yapılır.”

MADDE 2- 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 7'nci maddesindeki “*sonu (0) ve (5) ile biten yılların*” ifadesi, “*her iki yılda bir*” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3- 19.04.1990 tarih ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 9'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bildirimlerin doğruluğunun incelenmesi ve kamuoyuna açıklanması

Madde 9- Mal bildiriminde bulunacak kişi, e-devlet sisteminden kaydına ulaşabileceği varlıklarının beyanını elektronik olarak doğrular. Sistemden ulaşamayacak varlıklar ve borçlar ise aynı sistemde, mal bildiriminde bulunacak kişi tarafından beyan edilir. Ardından bu bildirim 8 inci maddede belirtilen mercilere teslim eder. 8 inci maddedeki merci yöneticileri, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasının a, c, f bentlerinde sayılanlar ile d bendinde sayılanlardan daire başkanı ve üstü kişilerin bildirimlerini on beş gün içinde kurum ve/veya kuruluşun internet sitesinden kamuoyuna açıklar.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu mal bildirimlerini gerektiğinde inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler.”

MADDE 4- Bu kanunun 2 nci ve 3 üncü maddesi 01.01.2017 tarihinde; diğer maddeleri yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

